

Nastroje społeczne w kwietniu

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2016 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W ciągu ostatniego miesiąca nastroje społeczne nie uległy znaczącym zmianom¹. Zauważalny jest co najwyżej minimalny spadek pesymizmu w przewidywaniach na najbliższą przyszłość w odniesieniu do ogólnej sytuacji w kraju, a także do jej wymiaru politycznego i gospodarczego.

OCENY

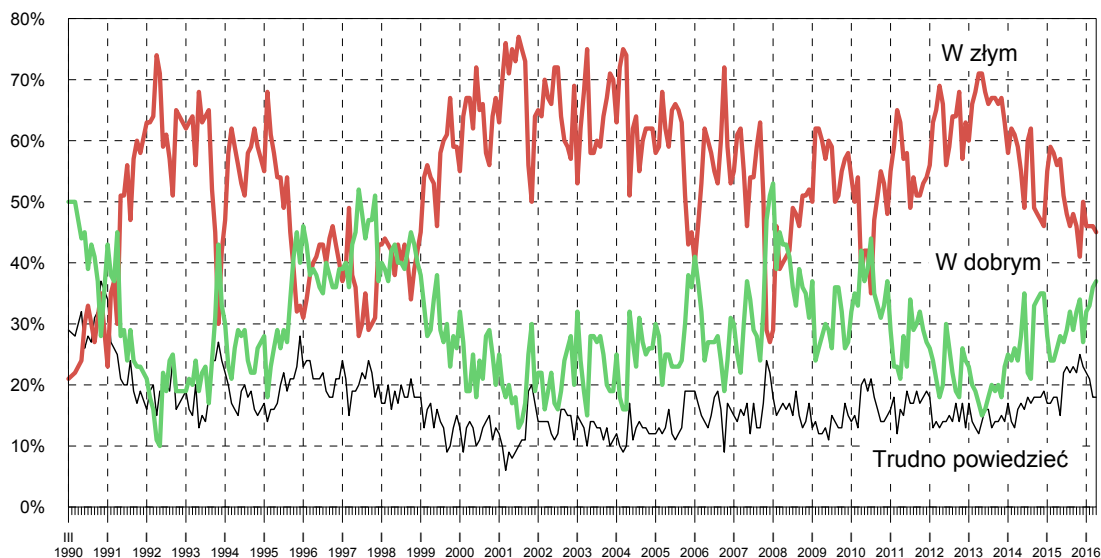
Oceny **ogólnej sytuacji w kraju** są niemal takie same jak przed miesiącem. Ponad jedna trzecia respondentów (37%) uważa, że zmierza ona w dobrym kierunku, natomiast prawie połowa (45%) wyraża przeciwną opinię.

Tabela 1

Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015									2016			
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
	w procentach												
W dobrym	26	28	27	29	32	29	32	34	27	32	33	36	37
W złym	56	57	51	48	46	48	46	41	50	46	46	46	45
Trudno powiedzieć	18	15	22	23	22	23	22	25	23	22	21	18	18

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (311) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 31 marca – 7 kwietnia 2016 roku na liczącej 1104 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. CZY, OGÓLNIIE RZECZ BIORĄC, SYTUACJA W NASZYM KRAJU ZMIERZA W DOBRYM CZY TEŻ W ZŁYM KIERUNKU?

Niezadowoleni z kierunku rozwoju sytuacji w Polsce są przede wszystkim respondenci o lewicowych poglądach politycznych (67% opinii negatywnych), niepraktykujący religijnie (60%) lub praktykujący jedynie kilka razy w roku (56%), uzyskujący najwyższe dochody *per capita* (59%), mieszkający w największych miastach (59%) oraz mający od 18 do 24 lat (59%). W grupach społeczno-zawodowych są to zwłaszcza uczniowie i studenci (63%), pracownicy administracyjno-biurowi (62%), osoby zatrudnione w sektorze usług (60%) oraz kadra kierownicza i specjaliści wyższego szczebla (55%). Z kolei zdecydowanie ponadprzeciętnym zadowoleniem z sytuacji w kraju cechują się przede wszystkim osoby praktykujące religijnie kilka razy w tygodniu (74% wskazań) oraz określające swoje poglądy polityczne jako prawicowe (62%) – zob. tabela aneksowa 1.

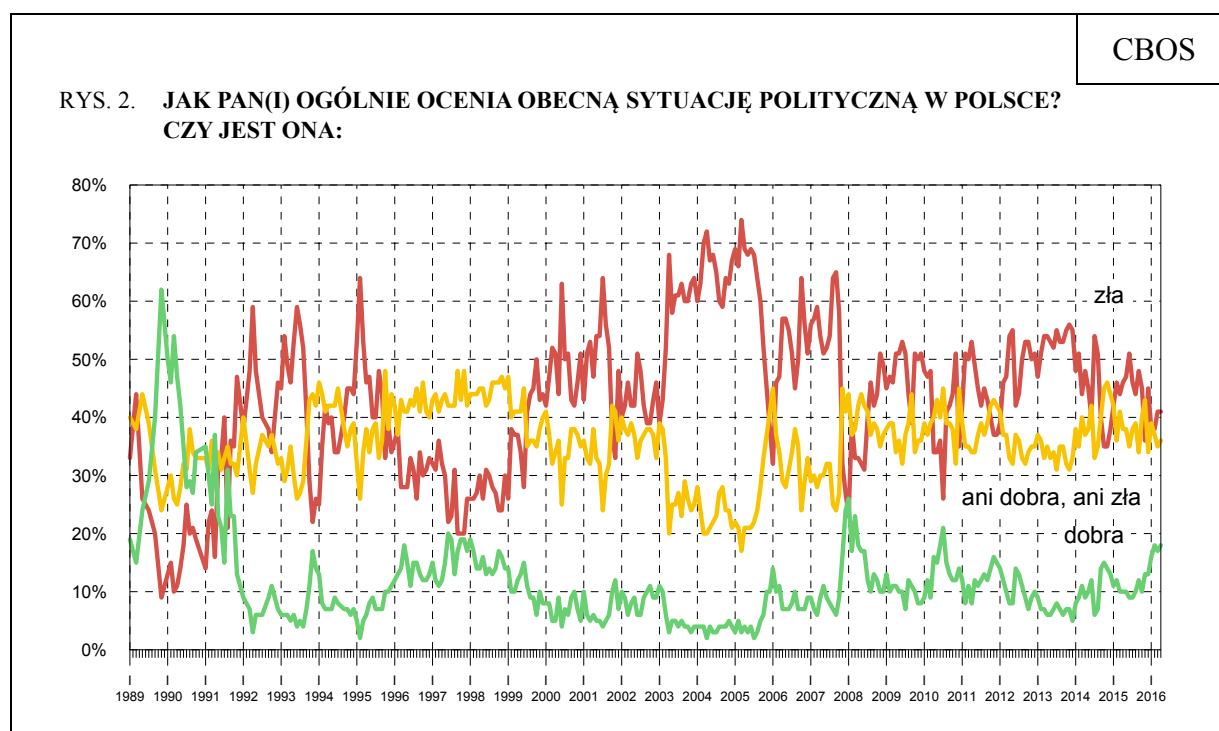
W potencjalnych elektoratach partyjnych zadowolenie z rozwoju sytuacji w Polsce zdecydowanie przeważa nad niezadowoleniem jedynie wśród zwolenników PiS, a nieznacznie – wśród sympatyków ruchu Kukiz'15. Ci, którzy chcą głosować na PO i Nowoczesną Ryszarda Petru, podobnie jak osoby, które nie zamierzają uczestniczyć w ewentualnych wyborach lub nie są pewne, czy wezmą w nich udział, najczęściej negatywnie wypowiadają się o kierunku zmian w Polsce, przy czym wyborcy Nowoczesnej i PO są wyraźnie bardziej krytyczni w swoich ocenach niż pozostali.

Tabela 2

Elektoraty*	Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?		
	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	19	74	7
PiS	77	10	13
Kukiz'15	35	29	36
Nowoczesna	15	78	7
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	33	45	22
Niezamierzający brać udziału w wyborach	19	56	25

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

W kwietniu, tak jak w marcu, największa część ankietowanych wyraża niezadowolenie z **sytuacji na krajowej scenie politycznej** (41%). Jako przeciętną (ani dobrą, ani złą) określa ją ponad jedna trzecia badanych (36%), natomiast zadowolenie z jakości życia politycznego deklaruje niespełna jedna piąta (18%).

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Tabela 3

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015								2016				
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
	w procentach												
– dobra	10	10	9	9	10	12	10	13	13	16	18	17	18
– ani dobra, ani zła	38	38	35	38	39	34	40	43	34	39	37	35	36
– zła	46	47	51	46	44	48	45	36	45	38	38	41	41
Trudno powiedzieć	6	5	5	7	7	6	5	8	8	7	7	7	5

W większości grup społeczno-demograficznych sytuacja na polskiej scenie politycznej postrzegana jest najczęściej jako zła lub przeciętna. Pozytywne opinie dominują jedynie wśród osób praktykujących religijnie kilka razy w tygodniu (50%). Relatywnie częściej niż inni dobrze o sytuacji politycznej w Polsce wypowiadają się też respondenci o prawicowych poglądach politycznych (32% wskazań), a w grupach zawodowych robotnicy niewykwalifikowani (28%) i bezrobotni (24%). Z kolei krytycyzm w ocenach najczęściej wyrażają osoby o lewicowych poglądach politycznych (63%), mieszkające w największych miastach (60%), niepraktykujące religijnie (59%), uzyskujące najwyższe dochody *per capita* (56%), a także niezadowolone ze swojej sytuacji materialnej (56%), w grupach zawodowych są to prywatni przedsiębiorcy (57%), średni personel i technicy (53%) – zob. tabela aneksowa 2.

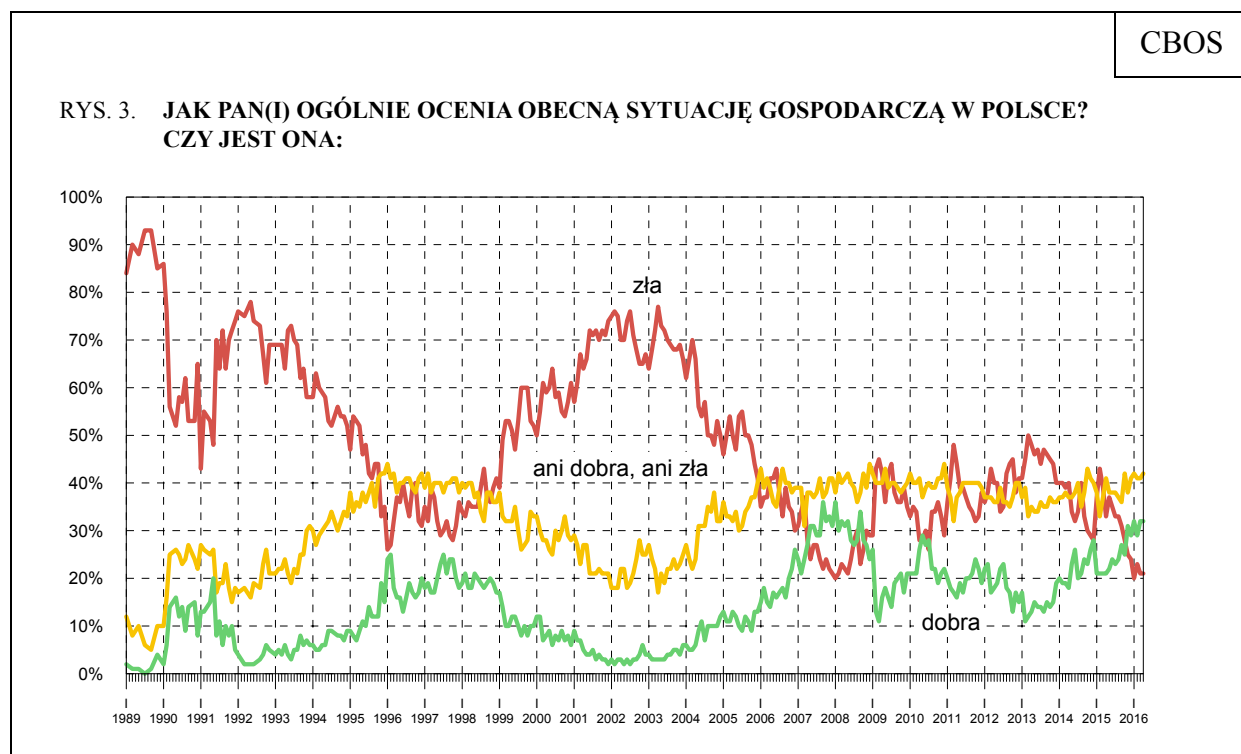
W potencjalnych elektoratach partyjnych zadowolenie z obecnej sytuacji politycznej w kraju wyrażają przede wszystkim zwolennicy PiS (40% ocen pozytywnych). Z kolei największym krytycyzmem w tym względzie – podobnie jak w ocenie ogólnej sytuacji w Polsce – cechują się sympatycy Nowoczesnej Ryszarda Petru (65% ocen negatywnych) i PO (60%), a w dalszej kolejności osoby niezainteresowane udziałem w ewentualnych wyborach parlamentarnych (46%). Wśród potencjalnych wyborców ruchu Kukiz'15, podobnie jak wśród osób niezdecydowanych co do uczestniczenia w ewentualnym głosowaniu, najczęstsze są oceny ambiwalentne (odpowiednio: 49% i 45%).

Tabela 4

Elektoraty*	Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:			
	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO	7	30	60	3
PiS	40	34	21	5
Kukiz'15	24	49	26	1
Nowoczesna	5	30	65	0
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	13	45	34	8
Niezamierzający brać udziału w wyborach	9	39	46	6

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Niemal tak jak przed miesiącem postrzegana jest także **sytuacja gospodarcza kraju** – ponad dwie piąte respondentów (42%) uważa, że jest ona przeciętna, jedna trzecia (32%) ocenia ją pozytywnie, a co piąty (21%) wyraża opinie negatywne.

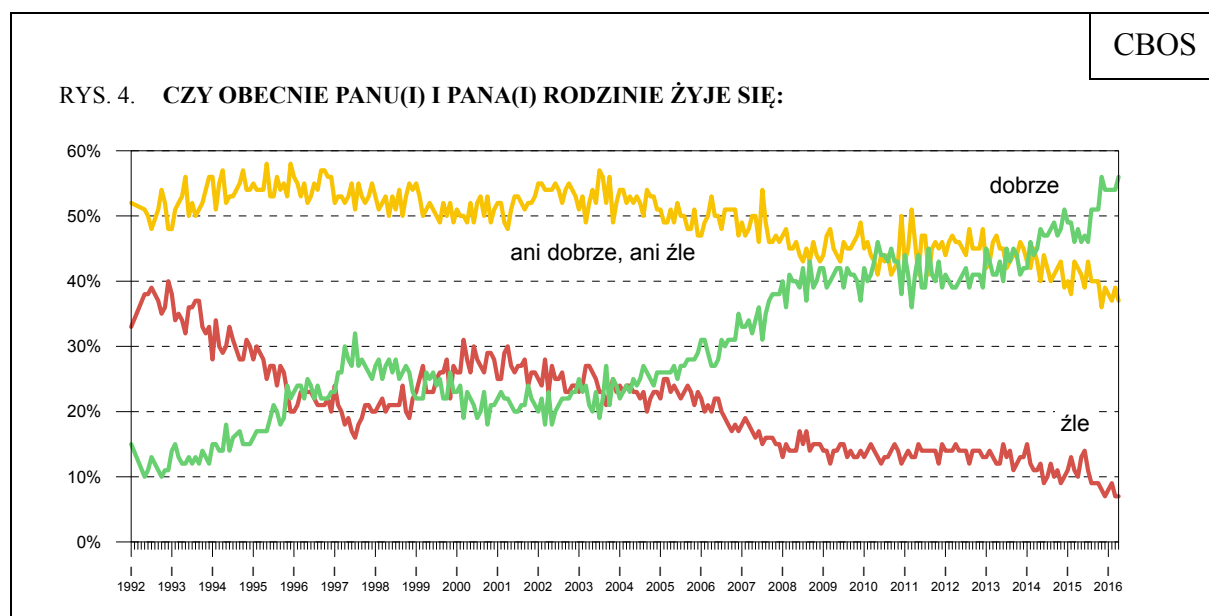
Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć

Tabela 5

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015						2016						
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
	w procentach												
– dobra	21	22	24	23	24	27	25	31	29	32	29	32	32
– ani dobra, ani zła	41	38	38	38	37	36	42	38	41	42	41	41	42
– zła	33	37	35	33	33	31	28	25	24	20	23	21	21
Trudno powiedzieć	5	3	3	6	6	6	5	6	6	6	7	6	5

Zadowolenie z kondycji polskiej gospodarki jest zazwyczaj tym częstsze, im wyższy poziom wykształcenia respondentów, im wyższy miesięczny dochód *per capita* w ich gospodarstwie domowym oraz im bardziej satysfakcjonująca ocena własnej sytuacji materialnej. Nieco lepszym ocenom w tym zakresie sprzyja również zamieszkiwanie w największych miastach, płeć męska oraz częste uczestnictwo w praktykach religijnych. W grupach społeczno-zawodowych najlepiej o sytuacji gospodarczej kraju wypowiadają się uczniowie i studenci oraz prywatni przedsiębiorcy (zob. tabela aneksowa 3).

Od marca minimalnie poprawiły się oceny **jakości życia ankietowanych** – obecnie 56% respondentów (wzrost o 2 punkty procentowe) deklaruje, że im i ich rodzinom żyje się dobrze, ponad jedna trzecia określa swoją sytuację w tym zakresie jako ani dobrą, ani złą (37%, spadek o 2 punkty), a co czternasty respondent jest niezadowolony z jakości życia własnego i członków najbliższej rodziny (7%).

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

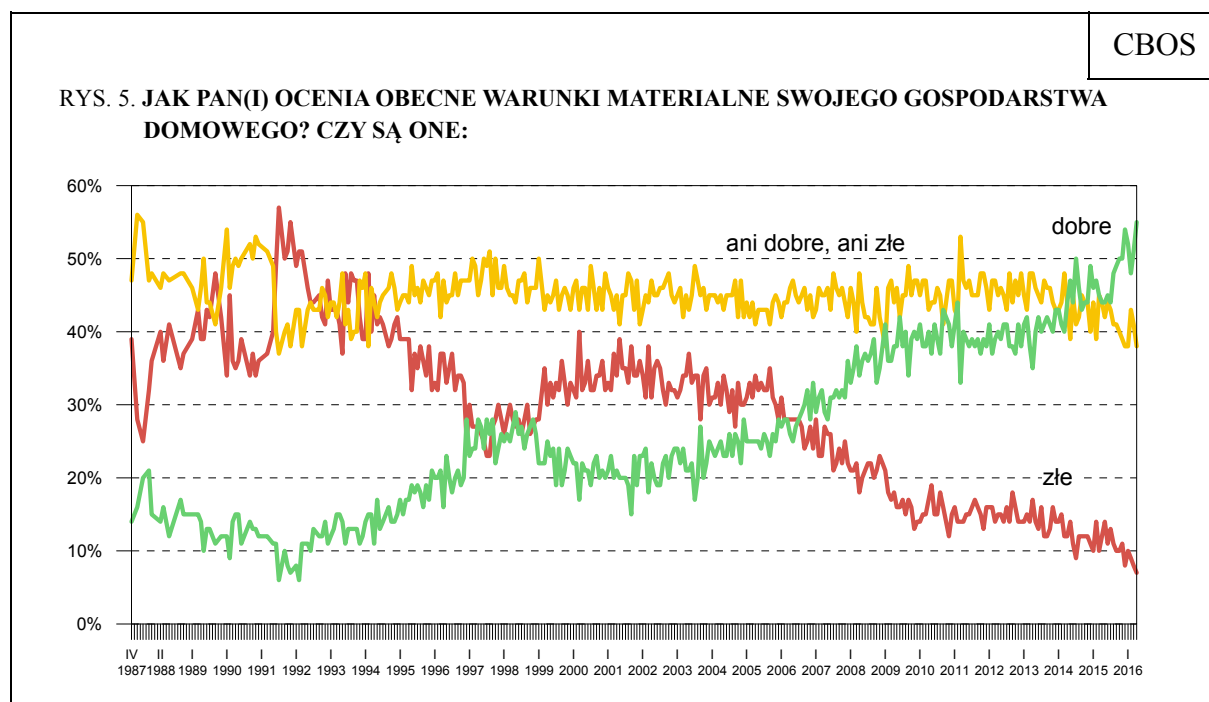
Tabela 6

Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015									2016			
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
	w procentach												
– dobrze	48	46	47	46	51	51	51	56	54	54	54	54	56
– ani dobrze, ani źle	42	41	39	43	40	40	40	36	39	38	37	39	37
– źle	10	13	14	11	9	9	9	8	7	8	9	7	7

W ciągu miesiąca nieznacznie poprawiły się także opinie na temat **materiałnych warunków życia gospodarstw domowych** – zwiększyła się grupa osób oceniających je pozytywnie (z 51% do 55%), a zmalał odsetek odpowiedzi niejednoznacznych (z 41% do 38%). Od początku roku minimalnie, ale systematycznie maleje też liczba osób niezadowolonych ze swojej sytuacji materialnej (łącznie o 3 punkty, do 7% obecnie).

Tabela 7

Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015									2016			
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
	w procentach												
– dobre	44	44	45	44	48	49	50	50	54	52	48	51	55
– ani dobre, ani źle	44	42	44	43	41	41	40	39	38	38	43	41	38
– źle	12	14	11	13	11	10	10	11	8	10	9	8	7

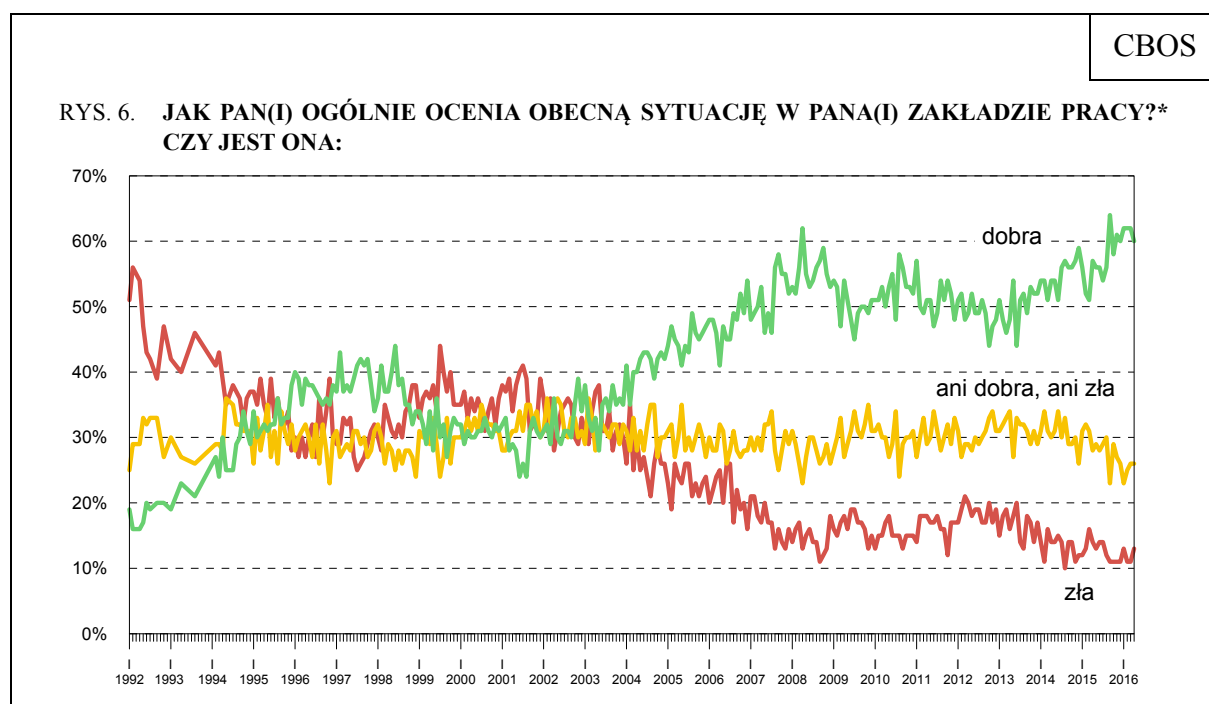
Do marca 1992 roku pytanie brzmiało: „Jak ocenia Pan(i) swoje (rodziny) obecne warunki materialne?”, a środkową kategorią skali było „średnie, przeciętne”

Satysfakcja z poziomu życia rodziny rośnie wraz z wielkością uzyskiwanych dochodów *per capita* oraz – co się z tym wiąże – poziomem wykształcenia badanych, maleje natomiast wraz z wiekiem. W grupach społeczno-zawodowych stosunkowo najlepiej o jakości życia swoich rodzin wypowiadają się: kadra kierownicza, specjaliści wyższego i średniego szczebla, uczniowie i studenci oraz prywatni przedsiębiorcy (zob. tabela aneksowa 4).

Minimalnie gorsze od ubiegłomiesięcznych są natomiast oceny **kondycji zakładów pracy**. Nieco zwiększyła się grupa pracowników określających ją jako złą (z 11% do 13%), jednocześnie w takim samym stopniu zmalała liczba zatrudnionych, którzy wyrażają zadowolenie z obecnej sytuacji w ich miejscu pracy (z 62% do 60%).

Tabela 8

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:	Wskazania respondentów aktywnych zawodowo* według terminów badań												
	2015									2016			
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
	N*	567	553	564	572	563	503	580	501	507	574	543	535
w procentach													
– dobra	57	56	56	54	56	64	58	61	60	62	62	62	60
– ani dobra, ani zła	28	29	28	29	30	23	29	27	26	23	25	26	26
– zła	14	13	14	14	12	11	11	11	11	13	11	11	13
Trudno powiedzieć	1	2	2	3	2	2	2	1	3	2	2	1	1

* Odpowiedzi osób pracujących. Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Ocena sytuacji w zakładzie pracy związana jest przede wszystkim z sytuacją materialną pracujących; najlepiej postrzegają ją ci, którym się najlepiej powodzi – miesięcznie dysponują kwotą 2000 zł i więcej na osobę w gospodarstwie domowym i dobrze oceniają swoje warunki materialne. Stosunkowo lepiej niż inni o kondycji firm wypowiadają się też pracownicy najmłodszy i mieszkający w największych miastach (zob. tabela aneksowa 5).

PRZEWIDYWANIA

W ciągu miesiąca zmniejszył się odsetek ankietowanych uważających, że w najbliższym roku **sytuacja w Polsce** się pogorszy (o 4 punkty procentowe, do 27%), zarazem wzrosła liczba tych, którzy nie potrafią określić ewentualnych zmian w tym zakresie (z 6% do 9%). Nadal ponad jedna czwarta badanych (27%) liczy na poprawę, a ponad jedna trzecia (37%) spodziewa się utrzymania *status quo*.

Tabela 9

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015									2016			
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
	w procentach												
Poprawi się	15	20	24	21	20	19	19	24	24	30	28	27	27
Nie zmieni się	57	53	48	49	51	45	51	44	35	33	33	36	37
Pogorszy się	18	18	16	16	16	23	15	20	29	26	29	31	27
Trudno powiedzieć	10	9	12	14	13	13	15	12	12	11	10	6	9

W potencjalnych elektoratach partyjnych optymizm co do rozwoju ogólnej sytuacji w Polsce panuje jedynie wśród zwolenników PiS, wśród których wyraźnie przeważa przekonanie, że się ona poprawi (65% wskazań), a tylko sporadycznie podzielana jest opinia przeciwna (4%). Wśród sympatyków ruchu Kukiz'15, podobnie jak wśród osób niezainteresowanych udziałem w ewentualnych wyborach parlamentarnych oraz wahających się, czy w nich uczestniczyć, najczęstszy jest pogląd, że w ciągu najbliższego roku sytuacja w kraju się nie zmieni. Z kolei zadeklarowani wyborcy PO i Nowoczesnej w większości obawiają się zmian na gorsze.

Tabela 10

Elektoraty*	Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?			
	Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO	7	33	55	5
PiS	65	23	4	8
Kukiz'15	16	58	17	9
Nowoczesna	9	36	53	2
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	22	45	22	11
Niezamierzający brać udziału w wyborach	14	46	29	11

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Nieco mniej pesymistyczne niż w marcu są też przewidywania dotyczące **jakości życia politycznego w Polsce**. Obecnie co czwarty badany (25%, spadek o 4 punkty procentowe) sądzi, że w najbliższych dwunastu miesiącach sytuacja polityczna w kraju się pogorszy, minimalnie mniejszą grupę (23%) stanowią osoby wyrażające przeciwną opinię, tradycyjnie zaś najczęstszy jest pogląd, że sytuacja w tym zakresie nie ulegnie zmianie (43%, wzrost o 4 punkty).

Tabela 11

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce :	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015									2016			
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
	w procentach												
– poprawi się	12	19	24	22	21	16	19	24	25	28	23	23	23
– nie zmieni się	60	53	44	43	45	45	45	38	33	31	37	39	43
– pogorszy się	16	14	18	19	18	23	18	25	31	30	30	29	25
Trudno powiedzieć	12	14	14	16	16	16	18	13	11	11	10	9	9

W kwietniu nieznacznie wzrosła dominująca od wielu miesięcy grupa badanych, według których w najbliższym roku **sytuacja gospodarcza w Polsce** się nie zmieni (z 42% do 46%), jednocześnie zmniejszył się (o 3 punkty procentowe, do 17%) odsetek tych, którzy spodziewają się jej pogorszenia. Zmian na lepsze, podobnie jak przed miesiącem, oczekuje nieco ponad jedna czwarta badanych (29%).

Tabela 12

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015									2016			
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
	w procentach												
– poprawi się	20	24	24	22	22	22	22	27	24	30	24	28	29
– nie zmieni się	56	55	54	52	52	48	52	47	43	37	41	42	46
– pogorszy się	14	11	11	12	12	15	11	14	20	20	24	20	17
Trudno powiedzieć	10	10	11	14	14	15	15	12	13	13	11	10	8

W stosunku do marca minimalnie zwiększyła się grupa osób prognozujących polepszenie **warunków materialnych** swojego **gospodarstwa domowego** (z 18% do 21%), jednocześnie ubyło tych, którzy sądzą, że w najbliższych dwunastu miesiącach ich sytuacja materialna nie ulegnie zmianie (z 74% do 71%). Pogorszenia w tym zakresie obawia się nadal jedynie 8% ankietowanych.

Tabela 13

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku warunki materialne Pana(i) gospodarstwa domowego:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015									2016			
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
	w procentach												
– poprawią się	16	18	20	21	17	23	17	23	22	24	19	18	21
– pozostaną bez zmian	75	72	69	68	75	69	75	68	70	69	72	74	71
– pogorszą się	9	10	11	11	8	8	8	9	8	7	9	8	8

Niemal takie jak przed miesiącem są przewidywania dotyczące **jakości życia badanych i ich rodzin**. Około trzech piątych respondentów (59%) sądzi, że za rok im i ich rodzinom będzie się żyło tak samo jak obecnie, jedna czwarta (24%) przewiduje poprawę poziomu życia, a jedna dziesiąta (10%) – pogorszenie.

Tabela 14

Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015									2016			
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
	w procentach												
– lepiej	18	24	23	23	20	22	20	23	22	25	23	25	24
– tak samo	63	56	57	57	61	56	61	58	58	56	58	58	59
– gorzej	9	11	9	9	9	9	9	9	10	8	9	9	10
Trudno powiedzieć	10	9	11	11	10	13	10	10	10	11	10	8	7

Od marca niemal nie zmieniły się także opinie zatrudnionych dotyczące **kondycji ich zakładów pracy**. Jej poprawy spodziewa się co piąty pracujący (21%), a pogorszenia – co dziesiąty (10%, wzrost o 2 punkty procentowe). Większość (63%) jest zdania, że najbliższy rok nie wpłynie w żaden sposób na sytuację firmy, w której są zatrudnieni.

Tabela 15

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:	Wskazania respondentów aktywnych zawodowo* według terminów badań												
	2015								2016				
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
	N*	568	553	564	572	564	503	580	502	507	574	543	536
w procentach													
– poprawi się	23	21	22	20	17	25	22	25	23	24	23	22	21
– pozostanie bez zmian	58	62	59	58	65	56	63	62	56	57	61	64	63
– pogorszy się	11	11	9	11	10	7	6	6	12	11	9	8	10
Trudno powiedzieć	8	6	10	11	8	12	9	7	9	8	7	6	6

BEZPIECZEŃSTWO ZATRUDNIENIA I OCENA LOKALNYCH RYNKÓW PRACY

W kwietniu nie odnotowaliśmy większych zmian w ocenach **sytuacji na lokalnych rynkach pracy**. Największe grupy ankietowanych twierdzą, że w ich miejscowości bądź okolicy trudno jest o jakąkolwiek pracę (37%) lub – częściej – że można wprawdzie znaleźć zatrudnienie, ale niespełniające oczekiwań (45%). Ośmiu na stu badanych (8%, spadek o 2 punkty procentowe) uważa, iż w ich okolicy nie ma żadnej pracy, a sześciu na stu (6%) wyraża opinię przeciwną – że bez większych problemów można znaleźć odpowiednie zatrudnienie.

Tabela 16

Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	2015								2016				
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
	w procentach												
– bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	4	5	6	4	5	4	5	4	5	4	6	5	6
– można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	38	38	39	40	41	42	43	48	44	45	42	46	45
– trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	40	39	37	39	41	40	36	36	36	38	37	36	37
– nie można znaleźć żadnej pracy	16	14	14	14	10	11	12	8	11	9	12	10	8
Trudno powiedzieć	2	4	4	3	3	3	4	4	4	4	3	3	4

Na trudności związane ze znalezieniem jakiegokolwiek pracy narzekają przede wszystkim osoby o najniższych dochodach *per capita*, najgorzej oceniające swoją sytuację materialną, praktykujące religijnie kilka razy w tygodniu, a pod względem statusu zawodowego – renciści, rolnicy i bezrobotni. Z kolei o dostępności odpowiedniego zatrudnienia wyraźnie częściej niż inni mówią mieszkańcy największych miast, osoby najlepiej sytuowane, a spośród grup zawodowych – prywatni przedsiębiorcy (zob. tabela aneksowa 7).

W ciągu miesiąca nie zmieniło się także **poczucie zagrożenia bezrobociem** – dwie trzecie pracujących (67%) deklaruje pewność zatrudnienia, natomiast niespełna jedna trzecia (31%) liczy się z możliwością utraty pracy.

Tabela 17

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?	Wskazania osób aktywnych zawodowo* według terminów badań																										
	2015												2016														
	IV (N=569)	V (N=553)	VI (N=564)	VII (N=572)	VIII (N=564)	IX (N=504)	X (N=581)	XI (N=503)	XII (N=507)	I (N=574)	II (N=543)	III (N=536)	IV (N=612)														
	w procentach																										
Bardzo poważnie się z tym liczę	7	37	5	35	7	32	7	32	6	32	4	30	6	31	8	29	8	32	5	29	6	32	4	30	4	31	
Raczej tak	30		30		25		25		26		26		25		21		24		24		26		26		27		27
Raczej nie	37		38		37		38		40		38		36		41		36		40		42		39		39		39
Nie, to mało prawdopodobne	23	60	24	62	27	64	26	64	25	65	28	66	30	66	26	67	28	64	28	68	24	66	29	68	28	67	
Trudno powiedzieć	3	3	3	3	4	4	4	4	3	3	4	4	3	3	4	4	4	4	3	3	2	2	2	2	2	2	2

* Dotyczy osób zatrudnionych, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

W grupach zawodowych obawy przed utratą zatrudnienia najczęściej wyrażają pracownicy usług (41% z nich liczy się z taką ewentualnością), najrzadziej zaś rolnicy (94% nie ma takich obaw) i prywatni przedsiębiorcy (74%). Poczucie zagrożenia bezrobociem jest ponadto tym wyższe, im niższy dochód *per capita* pracujących oraz im gorzej postrzegana jest przez nich własna sytuacja materialna (zob. tabela aneksowa 8).

Nastroje społeczne utrzymują się w kwietniu na poziomie zbliżonym do marcowego. Z dłuższej perspektywy można jednak zauważyć, iż opinie o sytuacji w kraju – mimo że nadal na ogół krytyczne – należą obecnie do najlepszych od ponad pięciu lat. Kolejne rekordy pozytywnych wskazań dotyczą z kolei ocen jakości życia respondentów i sytuacji materialnej ich gospodarstw domowych.

W przewidywaniach na najbliższą przyszłość trudno natomiast dostrzec jednoznaczny trend. Tradycyjnie dominuje przekonanie, że w ciągu najbliższego roku nic się nie zmieni – w wymiarze zarówno publicznym, jak i prywatnym, przy czym jeżeli chodzi o prognozy rozwoju ogólnej sytuacji w kraju, a także sytuacji politycznej i gospodarczej, to po październikowych wyborach parlamentarnych przybyło zarówno pesymistów, jak i optymistów. Obie grupy są w dalszym ciągu wyraźnie liczniejsze niż w październiku.

Od wielu miesięcy stabilny pozostaje odczuwany poziom zagrożenia bezrobociem. Obawy przed utratą pracy towarzyszą niespełna jednej trzeciej pracujących.

Opracował

Rafał BOGUSZEWSKI

A N E K S

Tabela 1

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?			Liczba osób
		W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		37	45	18	1103
Płeć	Mężczyźni	42	42	16	524
	Kobiety	33	49	19	579
Wiek	18-24 lata	31	59	11	115
	25-34	35	51	14	208
	35-44	35	43	22	199
	45-54	35	46	19	163
	55-64	40	38	22	195
	65 lat i więcej	43	42	15	222
Miejsce zamieszkania	Wieś	44	36	20	443
	Miasto do 19 999	39	48	13	144
	20 000 - 99 999	28	54	18	219
	100 000 - 499 999	34	47	19	175
	500 000 i więcej mieszk.	31	59	10	122
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	40	38	21	224
	Zasadnicze zawodowe	42	38	21	270
	Średnie	35	50	14	332
	Wyższe	32	52	15	276
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	29	55	16	123
	Średni personel, technicy	41	49	9	49
	Pracownicy adm.-biurowi	24	62	14	68
	Pracownicy usług	28	60	12	82
	Robotnicy wykwalifikowani	41	39	20	143
	Robotnicy niewykwalifik.	43	47	10	45
	Rolnicy	48	18	34	40
	Pracujący na własny rach.	33	46	21	58
	Bezrobotni	36	39	24	48
	Emeryci	43	39	18	242
	Renciści	42	43	16	77
	Uczniowie i studenci	27	63	10	71
	Gospodynie domowe i inni	44	26	29	57
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	29	54	17
spółce właścicieli prywatnych i państwa		37	50	14	117
sekt. pryw. poza rolnict.		35	49	16	306
prywatnym gosp. rolnym		52	16	32	39
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	42	33	25	135
	Od 650 zł do 999 zł	39	41	20	159
	Od 1000 zł do 1399 zł	39	43	18	185
	Od 1400 zł do 1999 zł	36	48	16	154
	2000 zł i więcej	32	59	10	183
Ocena własnych war. mater.	Złe	25	54	22	80
	Średnie	39	40	21	418
	Dobre	38	48	15	605
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	74	17	9	42
	Raz w tygodniu	44	38	18	499
	1-2 razy w miesiącu	36	46	19	170
	Kilka razy w roku	28	56	16	257
	W ogóle nie uczestniczy	21	60	19	126
Poglądy polityczne	Lewica	22	67	10	171
	Centrum	25	54	21	280
	Prawica	62	24	14	343
	Trudno powiedzieć	29	49	22	309

Tabela 2

		Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:				Liczba osób
		dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		18	36	41	5	1102
Płeć	Mężczyźni	20	32	44	4	524
	Kobiety	15	41	38	6	578
Wiek	18-24 lata	14	44	39	3	115
	25-34	17	41	41	0	208
	35-44	17	39	42	2	199
	45-54	17	34	43	6	163
	55-64	21	34	36	8	195
	65 lat i więcej	18	29	44	8	222
Miejsce zamieszkania	Wieś	22	39	33	7	443
	Miasto do 19 999	15	40	42	2	144
	20 000 - 99 999	16	35	44	5	219
	100 000 - 499 999	15	38	44	3	175
	500 000 i więcej mieszk.	12	26	60	2	122
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	22	36	32	10	224
	Zasadnicze zawodowe	20	39	34	6	270
	Średnie	16	35	46	3	331
	Wyższe	14	36	49	1	276
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	16	35	47	2	123
	Średni personel, technicy	12	33	53	2	49
	Pracownicy adm.-biurowi	8	41	49	3	68
	Pracownicy usług	17	42	39	1	82
	Robotnicy wykwalifikowani	21	38	39	2	143
	Robotnicy niewykwalifik.	28	44	23	5	45
	Rolnicy	17	44	31	8	40
	Pracujący na własny rach.	11	30	57	2	58
	Bezrobotni	24	32	41	3	47
	Emeryci	19	32	41	8	241
	Renciści	23	33	32	11	77
	Uczniowie i studenci	15	41	42	2	71
	Gospodynie domowe i inni	16	43	32	9	57
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	17	36	43	3	150
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	17	33	48	2	117
	sekt. pryw. poza rolnict.	16	40	42	2	306
	prywatnym gosp. rolnym	18	42	32	8	39
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	22	37	32	10	135
	Od 650 zł do 999 zł	17	44	34	5	158
	Od 1000 zł do 1399 zł	23	39	33	5	184
	Od 1400 zł do 1999 zł	14	36	47	3	154
	2000 zł i więcej	14	28	56	2	183
Ocena własnych war. mater.	Złe	14	26	56	4	80
	Średnie	16	39	37	8	418
	Dobre	19	37	42	3	604
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	50	23	18	9	42
	Raz w tygodniu	22	38	34	5	497
	1-2 razy w miesiącu	17	42	39	3	170
	Kilka razy w roku	11	36	50	3	257
	W ogóle nie uczestniczy	8	28	59	5	126
Poglądy polityczne	Lewica	9	27	63	2	171
	Centrum	10	38	49	3	280
	Prawica	32	33	32	3	343
	Trudno powiedzieć	13	45	32	10	308

Tabela 3

		Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:				Liczba osób
		dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		32	42	21	5	1103
Płeć	Mężczyźni	40	37	19	4	523
	Kobiety	24	47	22	7	580
Wiek	18-24 lata	37	32	25	7	115
	25-34	32	48	16	3	208
	35-44	29	45	21	6	199
	45-54	29	45	22	3	163
	55-64	34	40	21	5	195
	65 lat i więcej	31	39	21	9	222
Miejsce zamieszkania	Wieś	31	44	19	6	443
	Miasto do 19 999	24	49	21	5	144
	20 000 - 99 999	32	38	24	7	219
	100 000 - 499 999	32	40	23	6	175
	500 000 i więcej mieszk.	43	39	16	2	122
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	26	43	19	12	224
	Zasadnicze zawodowe	29	44	22	5	270
	Średnie	34	41	22	3	333
	Wyższe	36	41	19	4	275
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	35	41	21	3	123
	Średni personel, technicy	33	41	27	4	49
	Pracownicy adm.-biurowi	25	53	18	4	68
	Pracownicy usług	25	51	17	6	82
	Robotnicy wykwalifikowani	36	39	19	6	143
	Robotnicy niewykwalifik.	30	49	16	6	45
	Rolnicy	25	47	26	3	40
	Pracujący na własny rach.	40	31	25	4	58
	Bezrobotni	29	43	25	2	48
	Emeryci	30	41	21	8	241
	Renciści	27	45	18	10	78
	Uczniowie i studenci	45	26	23	5	71
	Gospodynie domowe i inni	26	52	14	7	57
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	33	43	21	3	150
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	29	45	23	3	117
	sekt. pryw. poza rolnict.	34	41	19	5	306
	prywatnym gosp. rolnym	29	44	27		39
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	27	45	20	7	135
	Od 650 zł do 999 zł	24	50	18	7	159
	Od 1000 zł do 1399 zł	34	41	20	5	185
	Od 1400 zł do 1999 zł	35	34	22	8	154
	2000 zł i więcej	43	34	21	2	183
Ocena własnych war. mater.	Złe	19	47	32	2	81
	Średnie	23	46	23	8	418
	Dobre	39	39	17	5	605
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	41	35	16	7	42
	Raz w tygodniu	30	45	19	6	499
	1-2 razy w miesiącu	30	43	22	6	170
	Kilka razy w roku	33	43	20	4	257
	W ogóle nie uczestniczy	34	30	27	8	126
Poglądy polityczne	Lewica	36	39	21	3	171
	Centrum	32	43	19	5	281
	Prawica	36	43	18	3	342
	Trudno powiedzieć	23	43	24	10	309

Tabela 4

		Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:			Liczba osób
		dobrze	ani dobrze, ani źle	źle	
		%	%	%	
Ogółem		56	37	7	1102
Płeć	Mężczyźni	58	36	6	523
	Kobiety	55	38	6	580
Wiek	18-24 lata	76	21	3	115
	25-34	73	23	3	206
	35-44	64	31	4	199
	45-54	55	38	6	163
	55-64	42	48	10	195
	65 lat i więcej	36	54	10	223
Miejsce zamieszkania	Wieś	52	42	6	441
	Miasto do 19 999	67	26	7	144
	20 000 - 99 999	52	41	7	219
	100 000 - 499 999	62	33	5	175
	500 000 i więcej mieszk.	58	33	8	123
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	36	52	12	224
	Zasadnicze zawodowe	49	43	7	270
	Średnie	61	33	6	332
	Wyższe	74	24	2	276
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	78	21	1	123
	Średni personel, technicy	72	24	4	49
	Pracownicy adm.-biurowi	66	33	1	68
	Pracownicy usług	56	39	5	82
	Robotnicy wykwalifikowani	65	32	4	142
	Robotnicy niewykwalifik.	60	34	6	45
	Rolnicy	34	64	2	40
	Pracujący na własny rach.	73	26	1	58
	Bezrobotni	45	28	26	48
	Emeryci	38	53	8	242
	Renciści	25	58	17	78
	Uczniowie i studenci	77	21	1	71
	Gospodynie domowe i inni	62	25	13	57
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	69	29	1	150
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	72	23	5	115
	sekt. pryw. poza rolnict.	65	32	3	306
	prywatnym gosp. rolnym	32	66	3	39
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	30	53	17	135
	Od 650 zł do 999 zł	49	44	8	159
	Od 1000 zł do 1399 zł	50	43	6	185
	Od 1400 zł do 1999 zł	58	36	5	154
	2000 zł i więcej	80	18	1	183
Ocena własnych war. mater.	Źłe	6	38	55	81
	Średnie	25	69	6	417
	Dobre	84	15	0	605
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	55	40	5	42
	Raz w tygodniu	55	41	5	500
	1-2 razy w miesiącu	50	41	8	170
	Kilka razy w roku	60	32	7	255
	W ogóle nie uczestniczy	62	29	10	126
Poglądy polityczne	Lewica	60	30	10	171
	Centrum	57	39	4	279
	Prawica	60	36	4	343
	Trudno powiedzieć	50	41	9	309

Tabela 5

		Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:				Liczba osób
		dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		60	26	13	1	612
Płeć	Mężczyźni	62	25	13	1	324
	Kobiety	59	27	14	1	288
Wiek	18-24 lata	76	17	7		38
	25-34	64	26	10	0	179
	35-44	59	30	11	1	168
	45-54	55	25	19	0	134
	55-64	57	22	20	1	81
	65 lat i więcej	62	25	12		13
Miejsce zamieszkania	Wieś	56	25	18		219
	Miasto do 19 999	64	24	12		82
	20 000 - 99 999	57	32	9	2	130
	100 000 - 499 999	64	26	9	1	110
	500 000 i więcej mieszk.	70	16	14		71
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	50	29	21		42
	Zasadnicze zawodowe	58	26	15	1	156
	Średnie	63	25	11	1	197
	Wyższe	61	26	13	0	218
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	67	22	10	1	121
	Średni personel, technicy	53	27	19		48
	Pracownicy adm.-biurowi	58	32	10		68
	Pracownicy usług	66	23	11		82
	Robotnicy wykwalifikowani	65	20	13	1	143
	Robotnicy niewykwalifik.	67	19	14		45
	Rolnicy	12	49	40		38
	Pracujący na własny rach.	58	33	7	1	58
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	63	23	13	1	150
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	60	25	15	1	117
	sekt. pryw. poza rolnict.	65	25	9	0	305
	prywatnym gosp. rolnym	15	43	42		39
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	33	37	30		60
	Od 650 zł do 999 zł	61	31	9		79
	Od 1000 zł do 1399 zł	62	19	18	1	103
	Od 1400 zł do 1999 zł	69	17	13	1	88
	2000 zł i więcej	73	19	8		124
Ocena własnych war. mater.	Złe	37	26	37		28
	Średnie	37	40	22	2	211
	Dobre	75	18	7		374
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	58	26	16		14
	Raz w tygodniu	59	25	15	0	264
	1-2 razy w miesiącu	57	27	16		94
	Kilka razy w roku	65	28	6	1	162
	W ogóle nie uczestniczy	59	23	18		70
Poglądy polityczne	Lewica	61	25	12	1	95
	Centrum	59	25	16		172
	Prawica	58	29	12	0	193
	Trudno powiedzieć	64	23	13	1	151

Tabela 6

		Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?				Liczba osób
		Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		27	37	27	9	1104
Płeć	Mężczyźni	31	37	24	8	524
	Kobiety	24	37	30	9	580
Wiek	18-24 lata	20	43	28	9	115
	25-34	26	35	34	4	208
	35-44	27	41	24	8	199
	45-54	27	34	27	11	163
	55-64	27	39	25	9	195
	65 lat i więcej	32	33	24	11	223
Miejsce zamieszkania	Wieś	30	41	18	11	443
	Miasto do 19 999	29	35	28	8	144
	20 000 - 99 999	22	37	34	7	219
	100 000 - 499 999	28	37	30	5	175
	500 000 i więcej mieszk.	24	28	40	8	123
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	30	39	17	15	224
	Zasadnicze zawodowe	29	42	20	9	270
	Średnie	26	35	31	8	333
	Wyższe	25	34	37	4	276
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	22	32	41	5	123
	Średni personel, technicy	32	38	29	1	49
	Pracownicy adm.-biurowi	22	36	37	5	68
	Pracownicy usług	25	27	39	9	82
	Robotnicy wykwalifikowani	27	44	19	10	143
	Robotnicy niewykwalifik.	40	37	16	6	45
	Rolnicy	19	65	7	8	40
	Pracujący na własny rach.	26	29	41	4	58
	Bezrobotni	40	34	18	8	48
	Emeryci	34	33	23	11	242
	Renciści	13	48	24	15	78
	Uczniowie i studenci	22	39	32	7	71
	Gospodynie domowe i inni	29	37	18	16	57
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	33	32	31	4	150
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	22	39	32	7	117
	sekt. pryw. poza rolnict.	24	37	32	7	306
	prywatnym gosp. rolnym	26	60	7	6	39
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	28	43	11	18	135
	Od 650 zł do 999 zł	34	36	22	8	159
	Od 1000 zł do 1399 zł	28	40	24	8	185
	Od 1400 zł do 1999 zł	24	39	30	7	154
	2000 zł i więcej	22	31	45	2	183
Ocena własnych war. mater.	Złe	21	40	28	11	81
	Średnie	25	40	22	13	418
	Dobre	30	35	30	5	605
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	55	28	10	7	42
	Raz w tygodniu	34	39	19	9	500
	1-2 razy w miesiącu	24	38	28	11	170
	Kilka razy w roku	20	37	37	6	257
	W ogóle nie uczestniczy	14	32	42	12	126
Poglądy polityczne	Lewica	10	42	44	4	171
	Centrum	17	41	34	8	281
	Prawica	50	29	15	6	343
	Trudno powiedzieć	21	39	26	15	309

Tabela 7

		Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub w okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:					Liczba osób
		bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	nie można znaleźć żadnej pracy	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		6	45	37	8	4	1103
Płeć	Mężczyźni	7	45	36	7	4	524
	Kobiety	4	45	37	9	4	579
Wiek	18-24 lata	6	58	31	3	3	115
	25-34	9	56	29	5	1	208
	35-44	10	53	30	5	3	199
	45-54	5	42	37	13	3	163
	55-64	2	37	47	10	4	195
	65 lat i więcej	3	31	44	14	9	223
Miejsce zamieszkania	Wieś	3	38	45	12	2	443
	Miasto do 19 999	4	35	47	12	2	144
	20 000 - 99 999	6	48	36	6	4	219
	100 000 - 499 999	6	56	28	4	6	174
	500 000 i więcej mieszk.	17	63	10	3	7	123
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	4	32	46	13	5	224
	Zasadnicze zawodowe	3	43	43	8	3	270
	Średnie	8	47	33	8	4	333
	Wyższe	7	56	27	6	4	276
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	8	55	30	4	2	123
	Średni personel, technicy	7	49	32	7	5	49
	Pracownicy adm.-biurowi	7	65	24	3	3	68
	Pracownicy usług	7	46	43	4		82
	Robotnicy wykwalifikowani	6	57	30	5	2	143
	Robotnicy niewykwalifik.	8	51	31	10		45
	Rolnicy		48	36	16		40
	Pracujący na własny rach.	17	59	14	7	3	58
	Bezrobotni	2	28	55	15		48
	Emeryci	1	34	44	12	8	241
	Renciści	5	21	44	20	9	78
	Uczniowie i studenci	10	52	33	1	3	71
	Gospodynie domowe i inni	4	33	52	7	4	57
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	5	47	41	6	1	150
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	7	58	29	6		117
	sekt. pryw. poza rolnict.	10	57	26	4	3	306
	prywatnym gosp. rolnym	3	47	30	17	3	39
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	5	34	43	16	2	135
	Od 650 zł do 999 zł	2	45	39	13	1	159
	Od 1000 zł do 1399 zł	3	38	45	9	4	185
	Od 1400 zł do 1999 zł	5	51	34	5	5	154
	2000 zł i więcej	14	54	24	6	3	183
Ocena własnych war. mater.	Złe		23	53	18	5	81
	Średnie	3	42	41	10	4	418
	Dobre	8	50	32	6	4	605
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	5	47	26	19	3	42
	Raz w tygodniu	4	41	43	8	4	500
	1-2 razy w miesiącu	5	42	38	11	4	170
	Kilka razy w roku	7	52	31	7	3	257
	W ogóle nie uczestniczy	10	54	25	5	6	126
Poglądy polityczne	Lewica	8	50	29	9	4	171
	Centrum	7	45	40	6	3	281
	Prawica	5	47	36	7	4	343
	Trudno powiedzieć	5	41	39	11	4	309

Tabela 8

		Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		31	67	2	612
Płeć	Mężczyźni	28	70	1	324
	Kobiety	33	64	3	288
Wiek	18-24 lata	35	63	2	38
	25-34	31	68	1	179
	35-44	35	63	2	168
	45-54	30	67	3	134
	55-64	18	78	4	81
	65 lat i więcej	38	62		13
Miejsce zamieszkania	Wieś	29	69	2	219
	Miasto do 19 999	35	64	1	82
	20 000 - 99 999	28	71	2	130
	100 000 - 499 999	36	62	1	110
	500 000 i więcej mieszk.	28	68	4	71
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	30	70		42
	Zasadnicze zawodowe	36	61	3	156
	Średnie	32	66	3	197
	Wyższe	26	73	1	218
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	28	70	1	121
	Średni personel, technicy	32	68		48
	Pracownicy adm.-biurowi	31	66	3	68
	Pracownicy usług	41	57	2	82
	Robotnicy wykwalifikowani	34	63	3	143
	Robotnicy niewykwalifik.	38	59	2	45
	Rolnicy	6	94		38
	Pracujący na własny rach.	22	74	4	58
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	27	73	1	150
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	40	57	3	117
	sekt. prywat. poza rolnict.	32	65	3	305
	prywatnym gosp. rolnym	6	94		39
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	49	49	2	60
	Od 650 zł do 999 zł	37	63		79
	Od 1000 zł do 1399 zł	36	61	3	103
	Od 1400 zł do 1999 zł	28	69	3	88
	2000 zł i więcej	24	76		124
Ocena własnych war. mater.	Złe	48	52		28
	Średnie	40	58	3	211
	Dobre	24	74	2	374
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	30	70		14
	Raz w tygodniu	26	72	2	264
	1-2 razy w miesiącu	35	62	3	94
	Kilka razy w roku	32	67	1	162
	W ogóle nie uczestniczy	39	60	1	70
Poglądy polityczne	Lewica	34	65	1	95
	Centrum	28	71	1	172
	Prawica	28	70	1	193
	Trudno powiedzieć	34	62	4	151